

Daję Słowo przygotowanie - V niedziela C

na 6 lutego 2022 r.

1. czytanie: Iz 6,1-8

Izajasz jest najczęściej cytowanym prorokiem w NT, przede wszystkim ze względu na liczne odniesienia do Chrystusa. Ze względu na przewijający się temat odkupienia, księga zwana jest niekiedy „Piątą Ewangelią”, a sam Izajasz - „Ewangelistą Starego Testamentu”. Zwraca się też uwagę na jego doskonały styl pisarski, który - swoją drogę - spędza sen z powiek tłumaczom. Nie bez powodu Izajasza nazywa się niekiedy Szekspirem Starego Testamentu. Prorok opisuje z jednej strony grzechy Izraela i gniew Boży, który lud ściąga na siebie - przede wszystkim w postaci najazdu armii mocarstw z północy - Asyrii i Babilonii, ale potem zapowiada pocieszenie i odnowę, i powrót z niewoli.

Izajasz prorokował w czasie rządów Ozjasza, Jotama, Achaza, Ezechiasza i - najprawdopodobniej - Manassesesa, który według tradycji - zamordował proroka; łącznie ponad 60 lat.

- **rok śmierci króla Ozjasza** - Iz 14,28 (rok śmierci króla Achaza, czyli wnuka Ozjasza).
- król Ozjasz: 2 Krl 15,1-7 i 2 Krn 26.
- grzechy: Iz 5,18 - ciężar grzechów i Iz 5,20 - totalne pomieszenie moralne, oczywiście nawiązujące do raję; ukazanie konkretnych przewinień: Iz 1,15 (krew na rękach), 1,23; 1,29; 2,6.8; 3,14; 3,16.
- wizja Izajasza służy jako odniesienie dla dalszego tekstu Iz - np. „Święty” (H6918, 6,3) i „święte nasienie” (H6944, 6,13); drżące futryny (H5128, 6,4) i drżenie serca i drzew (H5128, 7,2); „dym” (H6227, 6,4) i „dymiące głównie” (H6226, 7,4); „chwała” (*kavod* - H3519, 6,3) i „znieczul” (H3513, ten sam rdzeń, co *kavod* - *kvd*, 6,10).
- powołanie Mojżesza (który też ma ognistą wizję obecności Pana Wj 3,2nn; jest posłany Wj 3,10; jego lęk przed mówieniem Wj 4,10 i obietnica Wj 4,12, że Pan będzie przy jego ustach), Ezechiela (wizja Pana-króla, ogień, posłanie, usta - Ez 2,3nn) i Jeremiasza (posłanie, usta - Jr 1,4nn, a szczególnie 1,9).
- o powołaniu Amosa: Am 7,14–15.

- posłanie w wzji Micheasza: 1 Krl 22,19-21
- **ujrzałem** - werset 1 wprowadza pierwszą osobę liczby pojedynczej (a więc samego Izajasza; podobnie w Dz pojawia się „my”, gdy w wydarzeniach bierze udział Łukasz); ostatni raz pojawia się ona w 8,18, stąd niektórzy uznają, że w tym miejscu kończy się część autobiograficzna. Są jednak tacy, którzy jej zakończenie widzą w 9,7, z racji na podobne słownictwo.
- **ujrzałem Pana** - zwykle w ST uznawano, że nie można było widzieć Boga i pozostać przy życiu (Rdz 32,30; Wj 19,21; 20,19; 33,20; Pwt 18,16; Sdz 13,22), niemniej Pan Bóg pozwalał niekiedy oglądać siebie.
- **wysoki i wyniosły tron** - w tłumaczeniu słowa te „wychwalają” tron, podkreślając jego wspaniałość, jednak Iz 57,15 sugeruje, że te określenia odnoszą się raczej do Boga. W świątyni, w najświętszym miejscu, znajdowały się dwa cheruby (1 Krl 6,23nn), które - jak sugerują niektórzy - służyły jako tron.
- **Serafiny** - ponieważ w innych miejscach to słowo określa węże (Lb 21,6 - węże kłuszące Izraelitów na pustyni są nazwane „serafiny”; Pwt 8,15), stąd niektórzy uznali, że serafiny miały kształty podobne do smoków lub węzowe. Bardziej prawdopodobne jest jednak, że porównanie do węża dotyczy palącego jadu i „ognistości” aniołów.
- odnajdujemy pewne podobieństwo do cherubów z wizji Ezechiela (Ez 1; 10) - por. zwłaszcza Ez 1,13. O cherubach wspomina także Izajasz w 37,16.
- **stały ponad Nim**: może lepiej byłoby przetłumaczyć to jako „przed” czy „przy”, bo trudno sobie wyobrazić, żeby świta stała „nad” królem, tym bardziej jeśli mamy na myśli Boga (por. Rdz 45,1 - **przy** nim stojący; 1 Krl 22,19 - stały **przy** Nim).
- **Święty, Święty, Święty**: por. Ps 99,3.5.9.
- **cała ziemia pełna jest Jego chwały** - por. Iz 66,1.
- J 12,21
- por. Mi 1,1-3
- **zadrgały futryny drzwi** - 1 Krl 19,11

- **dym** - niewidzialny Bóg niekiedy ukazuje się ludziom „zakryty” ogniem, chmurą lub dymem (Wj 19,18; 33,9; 40,34; 2 Krn 7,1-2; Iz 4,5).
- **biada** - to słowo powtarza się kilka razy w poprzednim rozdziale (Iz 5,8.11.18.20-22), por. Ps 24.
- **węgiel z ołtarza** - por. Mal 3,2; Iz 33,14; Ez 10,2.
- **kto by Nam poszedł?** - kolejne nawiązanie do Trójcy Świętej (por. Rdz 1,26; 11,7; Iz 41,22-23). Zdarza się, że niektórzy komentatorzy widzą tu odniesienie do aniołów (czy ogólnie stworzeń), z którymi Pan Bóg konsultuje różne sprawy. Niemniej Iz 40,13-14 ewidentnie temu przeczy. Co prawda mamy taką scenę w 1 Krl 22,19-23, ale jest to jednak zupełnie inna sytuacja.
- Mówiliśmy wcześniej, że J 12,24. odnosi wizję Izajasza do Jezusa, zaś Łukasz w Dz 28,25 odnosi Iz 6,9n do Ducha Świętego.
- **do tego ludu** - niektórzy widzą to określenie jako negatywne (por. Oz 1,9), tzn. Bóg nie mówi „mój lud”, niemniej podobny zwrot znajduje się też w miejscach, gdzie Bóg mówi w oczywisty sposób pozytywnie o Izraelitach (np. Wj 3,21). Niemniej Iz 9,16 i 29,13 nie są pozytywne (i - co ciekawe, dotyczą także grzechów ust).
- **słuchajcie (...) bez zrozumienia** - serce faraona np. Wj 4,21; 8,15 itd.
- ludzie sami wcześniej robią to, co teraz zapowiada Pan Bóg (Iz 1,4; 5,12n). Posłanie Izajasza można porównać z misją Jonasza, który zapowiada Boży sąd mieszkańcom Niniwy.
- u wszystkich Synoptyków ten fragment Izajasza pojawia się w kontekście przypowieści o siewcy, a więc wiąże się ze Słowem Bożym, a dokładniej - z jego odrzuceniem (Mt 13,14n; Mk 4,10nn; Łk 8,10).
- ww. 11-13 są wyjątkowo piękne, bo choć zapowiadają zniszczenie, wyglądające jak totalne (ludzie zostaną wyrzuceni, a wszystko opustoszeje, stanie się pustynią, a więc miejscem bez życia - jako ilustrację warto przeczytać Iz 8,1-8), to jednak Pan Bóg zapowiada już ratunek, a używa do tego porównania wziętego z życia drzew (a nie ludzi!) - choć zostaje tylko pień, to jednak jest szansa na odrodzenie.
- „święte nasienie” - por. obietnicę daną Abrahamowi z Rdz 17,7), co w oczywisty sposób jest echem potrójnego „Święty”, które wyśpiewują Serafini.

Psalm: Ps 138

Liturgia oferuje nam niemal cały psalm.

Ps 138 rozpoczyna serię ośmiu psalmów autorstwa Dawida (to ostatnia część jego autorstwa w całej księdze; utwory Dawida to prawie połowa psalmów). Jest to psalm dziękczynny, który jasno podkreśla obecność i działanie wrogów (obok bogów i wrogich królów), ale jednocześnie jest wyznaniem, że Bóg przed nimi chroni i podtrzymuje życie.

- **z całego serca** - może być odniesieniem do Sh'ma (Pwt 6,5).
- **w obecności bogów** - Dawid uciekając przed Saulem, odnosi się do „obcych bogów” - 1 Sm 26,19. Brzmi to jeszcze mocniej w zestawieniu z poprzednim psalmem, w którym Izraelici nie mogli śpiewać w obcej krainie (Ps 137,4). Inni sądzą, że słowo *elohim* - bogowie, można wziąć jako „aniołowie” lub „królowie”.
- **w stronę Twego świętego przybytku** - Szilo - 1 Sm 1,9; 3,3.
- **gdychodzę wśród utrapienia** - por. Ps 23,4.
- **Pan za mnie wszystkiego dokona** - por. to samo słowo w Ps 57,3.

2. czytanie: 1 Kor 15,1-11

Nigdy poważnie nie kwestionowano autorstwa listów do Koryntian. Paweł zajmuje się w nich bieżącymi sprawami wspólnoty (rozłam, nadużycia, wątpliwości dotyczące mi.in. Eucharystii, zmartwychwstania, małżeństwa, celibatu). 1 Kor powstał podczas pobytu Pawła w Efezie (1 Kor 16,8), najprawdopodobniej na wiosnę 56 r.

- **przekazałem** - *paradidōmi* G3860. Św. Hieronim przetłumaczył to tak: *tradidi enim vobis in primis quod et accepi*. Por 1 Kor 11,23.
- **co przejąłem** - jak to zrozumieć w świetle Ga 1,12?
- **zgodnie z Pismem** - mamy tu liczbę mnogą - zgodnie z *Pismami* (tak BT5 ma w Rz 1,2; 15,4; 16,26). Zob. Iz 53.
- **trzeciego dnia** - nie: po trzech dniach. Por. Oz 62; Jon 1,17. Oczywiście zapowiadał to już sam Pan Jezus.

- **ukazał się Kefasowi** - Łk 24,34.
- **Dwunastu** - tylko tu Paweł używa tego określenia, które nie dotyczy ilości, bo Judasz już nie żył (ale podobnie jest u Jana 20,24, kiedy Tomasza nie ma z pozostałymi).
- **pracowałem więcej od wszystkich** - por. Ga 1,14 i 1 Tm 1,15-16.

Ewangelia: Łk 5,1-11

ST rozróżnia ryby na czyste i nieczyste rytualnie (Kpł 11,9-12). Prawo zakazywało czczenia m.in. ryb (Pwt 4,18). O rybach wspomina św. Paweł (1 Kor 15,39). W Jerozolimie znajdowała się Brama Rybna (2 Krn 33,14; Ne 3,3).

- **jeziro Genezaret** - Kinneret - Lb 34,11; Joz 13,27
Ryba św. Piotra - Mt 17,27.
- Dział „łódź” i częściowo „jeziro Genezaret” opracowałem na podstawie Wachsmann, Shelley. Understanding the Boat from the Time of Jesus: Galilean Seafaring. Jerusalem: Carta Jerusalem, 2015.
- **usiadł** - rabini nauczali w synagogach na siedząco (por. Łk 4,20-21).
- **Panie** - wcześniej Piotr tytułował Jezusa „mistrzu” (5,5), którego używano wobec osób mających władzę; określenie „Panie” może odnosić się do zwrotu grzecznościowego („proszę pana”) lub być wyznaniem wiary, co tu najpewniej ma miejsce. Oczywiście nie jest to jeszcze pełna wiara w bóstwo Jezusa, skoro jeszcze w Łk 8,25 uczniowie zastanawiają się kim Jezus właściwie jest. Łukasz nigdy nie używa słowa Rabbi.
- **odtąd** - (od tej chwili) wyznacza granicę, absolutną zmianę w życiu Piotra (por. Łk 1,48; 22,18; 22,69; Dz 18,6).
- **ludzi będziesz łowił** - Por. Jr 16,16, choć jest tam inny wydźwięk.

www.franciszkanie.tv

www.rekolekcjefranciszkanskie.pl